

Stanisław Szlązak, Wanda Szlązak

Zarządzanie majątkiem obrotowym

Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomiczno-Społecznej w Ostrołęce nr 4,
75-84

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZARZĄDZANIE MAJĄTKIEM OBROTOWYM

Majątkiem obrotowym przedsiębiorstwa (czyli inaczej – środkami obrotowymi) są wszystkie składniki majątku o okresie trwania poniżej jednego roku. Przypomnijmy, że zaliczamy do nich:

- zapasy materiałów, półproduktów i produktów w toku, produktów gotowych i towarów,
- należności krótkoterminowe,
- inwestycje krótkoterminowe (udziały, akcje, inne papiery wartościowe, udziałowe pożyczki, środki pieniężne, inne środki pieniężne i inne aktywa pieniężne),
- krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Majątek obrotowy angażuje znaczną część kapitału przedsiębiorstwa, zatem kształtowanie jego rozmiarów i poziomu istotnie wpływa na wynik finansowy, co powoduje konieczność zarządzania nim. Ten aspekt zarządzania finansami przedsiębiorstwa określa się jako zarządzanie kapitałem obrotowym.

Zarządzanie kapitałem obrotowym obejmuje bieżące decyzje, wpływające na wielkość i strukturę pasywów bieżących (krótkoterminowe źródła finansowania) i aktywów bieżących. Zarządzanie kapitałem obrotowym obejmuje również bieżące decyzje kształtujące cykl, w jakim aktywa obrotowe przekształcają się z formy materialnej i prawnej w gotówkę.

Jednym z ważniejszych aspektów zarządzania kapitałem obrotowym jest płynność finansowa, czyli zdolność do terminowego regulowania zobowiązań. Płynność finansowa przedsiębiorstwa jest ściśle powiązana z płynnością poszczególnego rodzaju składników majątku obrotowego, rozumiana jako zdolności do ich zamiany na gotówkę. W porównaniu do aktywów trwałych płynność majątku obrotowego jest relatywnie wysoka. Jednak płynność różnych składników majątku obrotowego jest różna: najwyższą ma gotówka, a najniższą zapasy. Płynność majątku obrotowego jest przedmiotem szczególnej uwagi w zarządzaniu finansami, ponieważ majątek ten znajduje się w ciągłym obrocie, stanowiącym zamknięty cykl. Polega on na ciągłej konwersji jednego składnika w inny (konwersja gotówki w zapas materiałów

i surowców, a następnie w zapas produktów, należności i w ostatniej fazie konwersja należności w gotówkę).

Przeciętnym cyklem obrotu lub cyklem konwersji gotówki lub po prostu cyklem gotówkowym nazywamy średni okres, jaki upływa między wydatkiem gotówki na nabycie składników majątku obrotowego, niezbędnych do prowadzenia działalności a wpływami pieniężnymi ze sprzedaży produktów działalności przedsiębiorstwa. Różny stopień płynności poszczególnych składników majątku wymaga analizowania cykli cząstkowych tych składników, które w sumie wyznaczają łączny cykl obrotu. Przeciętny cykl obrotu określony jest przez trzy składniki: okres konwersji zapasów, okres spływu należności oraz okres odroczenia płatności.

Okres konwersji zapasów jest to przeciętny cykl, jaki upływa od momentu nabycia materiałów i surowców wyjściowych do momentu wytworzenia produktów finalnych oraz sprzedaży tych produktów. Okres ten wyraża się ilorazem stanu zapasów i średniej dziennej sprzedaży, tzn.

$$\text{Okres konwersji zapasów (w dniach)} = \frac{\text{zapasy}}{\text{sprzedaż roczna} / 360}$$

Sprzedaż produktów nie jest na ogół jednoznaczna z zapłatą gotówkową, lecz tylko z powstaniem należności. Stąd na cykl obrotu składa się również okres spływu należności. Jest to przeciętny czas potrzebny na zamianę należności na gotówkę. Okres ten wyraża się ilorazem średniego stanu należności i sprzedaży dziennej, tzn.

$$\text{Okres spływu należności (w dniach)} = \frac{\text{należności}}{\text{sprzedaż roczna} / 360}$$

Przedsiębiorstwo, nabywając materiały i surowce do produkcji, na ogół nie płaci natychmiast gotówką, lecz reguluje powstałe w ten sposób zobowiązania po pewnym czasie zwanym okresem odroczenia płatności. Jest to przeciętny okres, jaki upływa od momentu zakupu materiałów i surowców, a zapłatą gotówki za zobowiązania z tego tytułu. Okres ten wynosi na ogół od 7 do 30 dni. Cykl konwersji gotówki wyraża się zależnością:

Cykl konwersji gotówki = okres konwersji zapasów + okres spływu należności
– okres odroczenia płatności

Jednym z celów zarządzania kapitałem obrotowym jest dążenie do skracania cyklu gotówkowego. Jest to możliwe przez skrócenie okresu konwersji zapasów,

skrócenie okresu spływu należności oraz wydłużenie okresu odroczenia płatności. Skracanie cyklu gotówkowego ma jednak sens tylko w rozsądnych granicach. Działania te mogą być podejmowane tylko w takim stopniu, w jakim nie zwiększą one kosztów i nie zmniejszą sprzedaży. Na przykład sezonowość produkcji przy całorocznym popycie jest naturalnym czynnikiem, uniemożliwiającym poważniejsze skrócenie cyklu konwersji gotówki. Na prawidłowe ukształtowanie się cyklu gotówkowego ma wpływ wiele czynników, często o przeciwnym względem siebie działaniu. Kształtowanie się cyklu gotówkowego realizowane jest w przedsiębiorstwie przez zarządzanie zapasami i należnościami.

Część majątku obrotowego przedsiębiorstwa ma postać środków pieniężnych (pieniądza gotówkowego). Pieniądz gotówkowy ma najwyższy stopień płynności, ponieważ posiada zdolność do natychmiastowego regulowania zobowiązań. Skala bieżących zasobów gotówkowych w firmie decyduje o jej płynności finansowej. Zbyt mały ich poziom będący efektem błędów w zarządzaniu oraz ryzyka operacyjnego i finansowego prowadzi do utraty płynności finansowej i poważnych zakłóceń w działalności operacyjnej. Utrzymujący się w dłuższym okresie nadmierny poziom środków pieniężnych prowadzi do tzw. nadpłynności, która również nie jest stanem korzystnym dla firmy. Zarządzanie zasobami gotówkowymi jest kolejnym ważnym aspektem zarządzania majątkiem obrotowym.

Majątek obrotowy ma pokrycie w źródłach finansowania, czyli w pasywach bilansu przedsiębiorstwa. Pewna jego część zawsze ma pokrycie w kapitale krótkoterminowym, a więc w zobowiązaniach bieżących oraz w krótkoterminowych kredytach obrotowych, a pozostała finansowana jest kapitałem stałym. Kapitał obrotowy określa kwotowo wielkość kapitału stałego, którą firma przeznaczona na finansowanie majątku obrotowego. Im dłuższy jest cykl konwersji gotówki, tym większe są potrzeby w zakresie finansowania majątku obrotowego (w tym również relatywnie drogim kapitałem stałym). W ten sposób powstają dwa kolejne aspekty zarządzania majątkiem obrotowym:

- 1) racjonalnej proporcji, w jakiej majątek obrotowy powinien być finansowany kapitałem stałym i krótkoterminowym, (czyli strategia finansowania majątku obrotowego),
- 2) źródeł krótkoterminowego finansowania przedsiębiorstwa.

Reasumując, zarządzanie kapitałem obrotowym w przedsiębiorstwie obejmuje następujące zagadnienia:

- strategie finansowania majątku obrotowego,
- źródła finansowania krótkoterminowego,
- zarządzanie środkami pieniężnymi,
- zarządzanie należnościami,
- zarządzanie zapasami.

Zagadnienia te omówimy w dalszej części niniejszego opracowania.

1. Strategie finansowania środków obrotowych

Strategia finansowania środków obrotowych oznacza ustalenie określonego składu źródeł ich pokrycia, na które mogą składać się w odpowiedniej proporcji kapitały stałe i krótkoterminowe. Rozpatrując różne, alternatywne strategie finansowania majątku obrotowego, należy brać pod uwagę, przynajmniej następujące aspekty:

- kształtowanie się relacji kapitału stałego do majątku trwałego, czyli kapitału obrotowego, relacja ta będzie kształtować się prawidłowo, jeżeli kapitał obrotowy będzie większy od zera,
- różne składniki kapitału mają różny koszt, przy czym koszt kapitału stałego jest znacząco wyższy niż kapitału krótkoterminowego,
- realność przewidywanych wpływów ze sprzedaży oraz ich regularności wyrażonej stabilnym cyklem gotówkowym,
- stopień zsynchronizowania i zintegrowania zaopatrzenia, procesu produkcyjnego, sprzedaży i inkasowania należności,
- sezonowość produkcji przy całorocznym zbyciu produktu lub sezonowość sprzedaży przy całorocznej produkcji.

Należy zauważyć, że jeżeli w wyborze strategii finansowania środków obrotowych w większym stopniu uwzględnimy aspekt pierwszy, tym w mniejszym stopniu zwracamy uwagę na aspekt drugi, ponieważ im wyższy będzie kapitał obrotowy, tym w większym stopniu finansowanie to odbywać się będzie za pomocą drogich kapitałów stałych. Jeżeli zaś w wyborze strategii przeważą aspekt drugi, decydując o przeważającym udziale tańszego kapitału krótkoterminowego w finansowaniu środków obrotowych, to będzie się to wiązać ze znacząco wyższym ryzykiem utraty płynności płatniczej, ale jednocześnie kapitał stały można będzie wykorzystać dla zwiększenia zysku operacyjnego i tym samym poprawy wyniku finansowego netto.

Wysoka realność przewidywanych wpływów ze sprzedaży, a także wysoki stopień zintegrowania i zsynchronizowania procesów zaopatrzenia, produkcji, sprzedaży i inkasa należności pozwala na zmniejszenie kapitału obrotowego, ponieważ będziemy mieć wówczas do czynienia z krótkim i stabilnym w czasie cyklem gotówkowym. Jeśli jednak przewidywana sprzedaż podlega wahaniom, to finansowanie majątku obrotowego w zbyt dużym stopniu kapitałami krótkoterminowymi a więc przy relatywnie niskim poziomie kapitału obrotowego, może prowadzić do utraty płynności.

Sezonowość produkcji przy całorocznym zbyciu lub na odwrót, jest czynnikiem obiektywnym, implikującym długi cykl gotówkowy i tym samym utrzymywanie ka-

pitału obrotowego na wysokim poziomie. Wówczas zamrożenie kapitału w majątku obrotowym wpływa na cenę produktu. Jeżeli pominiemy sezonowość produkcji lub zbytu, to uwzględniając różne ryzyko towarzyszące strukturze kapitałów, służących finansowaniu majątku obrotowego można wyodrębnić trzy zasadnicze strategie:

1. Strategia zachowawcza (zwana także strategią tradycyjną lub strategią konserwatywną), polegająca na tym, że prawie cały majątek obrotowy finansowany jest kapitałem stałym. Kapitał obrotowy jest wówczas znacząco duży, niewiele mniejszy niż majątek obrotowy. Ryzyko płynności płatniczej przy strategii zachowawczej jest bliskie zeru, ponieważ nawet w przypadku znaczącego spadku sprzedaży produktów majątek obrotowy ma pokrycie w kapitale stałym. Wyrazem strategii zachowawczej (zwanej czasami polityką chomikowania) jest utrzymywanie względnie dużego stanu środków pieniężnych, krótkoterminowych papierów wartościowych i zapasów oraz stymulowania sprzedaży liberalną polityką kredytowania klientów, czego rezultatem jest wysoki poziom należności (akceptowanie wydłużonych terminów płatności za odebrane towary). Strategii tej na ogół towarzyszy nadpłynność. Strategia zachowawcza wpływa negatywnie na zyskowność kapitałów własnych, ponieważ zbyt duża jego część jest zamrożona w majątku obrotowym.
2. Strategia umiarkowana, w której tylko pewna część środków obrotowych jest finansowana kapitałem stałym, a pozostała kapitałem krótkoterminowym. Kapitał obrotowy w tej strategii kształtuje się na poziomie większym od zera, jednak na poziomie znacznie niższym niż w strategii zachowawczej. Strategia umiarkowana jest strategią kompromisu między ryzykiem płynności płatniczej a możliwością zwiększania zyskowności produktywnym wykorzystaniem kapitałów stałych. W strategii umiarkowanej w większym stopniu niż w strategii zachowawczej środki obrotowe są pokryte tańszymi kapitałami krótkoterminowymi. Strategia umiarkowana sprowadza się do poszukiwania „złotego środka”. W istocie swej oznacza racjonalne kształtowanie wielkości aktywów bieżących oraz prowadzenie dość łagodnej polityki wobec odbiorców.
3. Strategia dynamiczna (zwana agresywną), wyrażająca się w dążeniu do minimalizacji majątku obrotowego oraz restrykcyjnym traktowaniu klientów. W strategii tej prawie cały majątek obrotowy jest finansowany kapitałem krótkoterminowym (kapitał obrotowy jest wówczas bliski zera). Strategia dynamiczna minimalizuje wielkość majątku obrotowego i tym samym cykl gotówkowy. Przedsiębiorstwo realizujące strategię dynamiczną dąży do minimalizacji stanu należności, unikając kredytowania klientów nabywających jej produkty. Strategia dynamiczna jest mało bezpieczna i wiąże się ze znacznym ryzykiem utraty płynności płatniczej, nawet w przypadku niewielkiego i krótkotrwałego spadku sprzedaży. Pozwala ona jednak osiągnąć wyższą zyskowność kapitałów włas-

nych. Firma o dynamicznej strategii finansowania środków obrotowych jest na ogół negatywnie oceniana przez swych wierzycieli.

Z charakterystyki poszczególnych strategii wynika, że poziom kapitału obrotowego przedsiębiorstwa określa, w jaki sposób finansowane są środki obrotowe: w jakim stopniu z kapitału stałego, a w jakim z kapitału krótkoterminowego. Kapitał obrotowy nie powinien być zbyt duży, ponieważ wówczas działalność firmy obciążona jest małym ryzykiem, niestety wówczas występuje nadpłynność, co oznacza nie najlepsze wykorzystanie kapitałów stałych.

Strategia finansowania majątku obrotowego powinna być elastyczna, co pozwoli na dostosowywanie do zmieniającej się koniunktury gospodarczej oraz sytuacji na rynku finansowym. W okresie ożywienia gospodarczego o trwałym charakterze należy w większym stopniu korzystać z kredytów krótkoterminowych, jeżeli ich podaż jest dostateczna. Można wówczas „zdynamizować” nieco strategię finansowania majątku obrotowego przez zmniejszenie kapitału obrotowego. W przypadku spodziewanej dekonunktury należy skorygować strategię, zmierzając do ograniczenia udziału kredytów krótkoterminowych a więc zwiększyć kapitał obrotowy. Przedsiębiorstwo może tą drogą zmniejszyć ryzyko finansowe, które znacznie nasila się w okresach dekonunktury.

2. Źródła finansowania krótkoterminowego

Omówione strategie finansowania różnią się między sobą wielkością kapitału krótkoterminowego w finansowaniu środków obrotowych. Zajmiemy się więc pokrótce składnikami kapitału krótkoterminowego. Według kryterium pochodzenia kapitał krótkoterminowy można podzielić na kapitał własny i kapitał obcy.

Własny kapitał krótkoterminowy jest tanim źródłem finansowania majątku obrotowego. Tworzony jest on sukcesywnie w ciągu roku obrotowego głównie z zysku netto. Zysk netto może podlegać częściowo zaliczkowemu podziałowi w ciągu roku, jednak ostateczny podział osiągniętego zysku następuje po zakończeniu roku i do tego momentu jest on źródłem krótkoterminowego finansowania. Mniejszą rolę w tworzeniu własnego kapitału krótkoterminowego odgrywają pobrane zaliczki na zamówione produkty oraz dochody przyszłych okresów będące przedmiotem bieżących rozliczeń międzyokresowych.

Obcy kapitał krótkoterminowy tworzą bieżące zobowiązania. Składnikami krótkoterminowych kapitałów obcych są niezapadłe zobowiązania, kredyt kupiecki oraz kredyty i pożyczki obrotowe.

Niezapadłe zobowiązania są to stale powtarzające się zobowiązania krótkoterminowe, których termin zapadalności (wymóg zapłaty) jest przesunięty w czasie

w stosunku do momentu powstania zobowiązania. Są to zobowiązania z tytułu wynagrodzeń, podatków, ubezpieczeń społecznych. Po upływie terminu zapadalności zobowiązań należy je uregulować, ale powstają nowe i w ten sposób kształtują się na pewnym poziomie przez cały rok. Ten rodzaj finansowania majątku firmy jest źródłem darmowym, ponieważ nic nie kosztuje, jeśli skutecznie pilnowane są terminy zapadalności zobowiązań.

Kredyt kupiecki występuje w transakcjach między przedsiębiorstwami, jeżeli ich przedmiotem jest kupno – sprzedaż materiałów, surowców, usług, środków trwałych. Ma on formę odroczenia terminu zapłaty w stosunku do daty sprzedaży. Jeżeli nabywca dokona zapłaty natychmiast lub wkrótce po terminie zawarcia transakcji, to korzysta z udzielonego wówczas upustu cenowego (rabatu, czyli procentowego dyskonta w stosunku do ceny wyjściowej towaru), jeżeli zapłaci w odroczonym terminie, to obowiązuje go zapłata w pełnej wysokości i wówczas traci prawo do dyskonta. Okres odroczenia płatności wynosi od 20 do 30 dni, ale może trwać znacznie dłużej, jeżeli strony tak się umówią. Udzielany przez sprzedawcę rabat jest istotnym atrybutem kredytu kupieckiego. Jeżeli rabat nie występuje, to wówczas mamy do czynienia z niezapadłym zobowiązaniem. Skala kredytowania kupieckiego samoistnie wzrasta w miarę wzrostu rozmiarów działalności. Kosztem kredytu kupieckiego jest koszt nieskorzystania z rabatu, czyli dokonania zapłaty w odroczonym terminie.

Kredyt obrotowy jest kredytem krótkoterminowym udzielanym przez banki na finansowanie środków obrotowych przedsiębiorstwa, a więc na regulowanie zobowiązań z tytułu płac i pochodnych, zakupu materiałów, surowców, usług obcych, energii itp. Występuje wiele rodzajów kredytu obrotowego: kredyty w rachunku bieżącym, kredyty w rachunku kredytowym, celowe, odnawialne, preferencyjne, lombardowe, sezonowe.

Pewną formą krótkoterminowego finansowania przedsiębiorstwa są wystawione przez firmę weksle własne na pokrycie jej zobowiązań a także factoring. Factoring to instrument mający na celu przyspieszenie inkasa należności i w tym sensie jest źródłem wzmacniającym finansowanie.

3. Zarządzanie środkami pieniężnymi

Pod pojęciem środków pieniężnych (lub zasobów gotówkowych) rozumie się pieniądz gotówkowy, który może być użyty do natychmiastowego regulowania zobowiązań. Środki pieniężne obejmują zasoby gotówkowe znajdujące się w kasie firmy, środki pieniężne na rachunku bankowym a vista (dostępne na każde żądanie) oraz inwestycje krótkoterminowe, na które składają się krótkoterminowe lokaty i papiery wartościowe (czeki, weksle, bony skarbowe). Krótkoterminowe lokaty

i papiery wartościowe stanowią surogat pieniądza, ponieważ można je szybko zamienić na gotówkę, aby uregulować zobowiązania.

Środki pieniężne są często nazywane „niepracującymi aktywami”, ponieważ dają relatywnie niewielki dochód w postaci oprocentowania, a gotówka w kasie przedsiębiorstwa jest całkowicie bezproduktywna. Z tego powodu należałoby dążyć do minimalizacji stanu pieniądza gotówkowego lokując wolne jego zasoby w instrumentach rynku finansowego generujących znacznie wyższe dochody. Z drugiej strony prowadzenie działalności operacyjnej wymaga utrzymywania przez przedsiębiorstwo pewnego stanu zasobów gotówkowych, co wiąże się z utrzymaniem bieżącej płynności płatniczej.

Jako najważniejsze aspekty zarządzania zasobami gotówkowymi w przedsiębiorstwie należy wymienić:

- przyspieszenie dyspozycyjności wpływami gotówkowymi przez skracanie czasu realizacji (dyscyplina w zakresie inkasowania należności, sprawne fakturowanie odbiorców, skracanie cyklu tzw. pieniądza w drodze powstającego w przypadku inkasowania należności czekami),
- regulowanie zobowiązań wobec kontrahentów w terminie, lecz bez wyprzedzenia terminu płatności,
- lokowanie trwałych nadwyżek środków pieniężnych w instrumentach długoterminowych lub w projektach inwestycyjnych,
- lokowanie przejściowych nadwyżek środków pieniężnych w instrumentach krótkoterminowych,
- pozyskiwanie tanich źródeł finansowania przejściowych niedoborów gotówki.

4. Zarządzanie należnościami

Jeżeli dwa podmioty realizują transakcję kupna – sprzedaży, to sprzedający przekazuje kupującemu towar lub usługę, natomiast zapłata nie musi być zrealizowana w tym samym momencie co transakcja. Powstaje wówczas u nabywcy zobowiązanie, a u sprzedawcy należność. Konkurencja rynkowa zmusza sprzedających do oferowania odroczonego terminu płatności lub stosowania różnych form sprzedaży kredytowej. Może to spowodować powstawanie niekiedy wysokiego stanu należności u dostawców i zobowiązań u nabywców. Proces narastania należności i ich windykacji powinien być kontrolowany i odpowiednio zarządzany.

Zarządzanie należnościami obejmuje:

- kształtowanie polityki kredytowej w stosunku do odbiorców (obejmującej określenie okresu kredytowania, czyli czasu odroczonej płatności za dostarczone produkty i towary, ocenę ryzyka wiążącego się z kredytowaniem innych pod-

miotów, ustalenie wysokości udzielanych rabatów, czyli upustów cenowych lub inaczej dyskont, w przypadku wcześniejszej zapłaty),

- monitorowanie stanu należności,
- procedury inkasa należności i ich windykacji.

Stosowanie polityki kredytu kupieckiego oznacza u dostawcy wzrost kosztów. Koszt ten w istocie oznacza redukcję ceny sprzedaży oferowanej odbiorcy. W pewnym zakresie firma może wliczyć do ceny produktu koszt angażowania kapitału w finansowanie należności u odbiorców, jednak presja konkurencji ogranicza takie działania. Stosowanie instrumentu kredytu kupieckiego z jednej strony zwiększa obroty, a z drugiej powoduje wzrost kosztów z tytułu dodatkowego, krótkoterminowego finansowania zewnętrznego. W związku z tym zakres polityki kredytowej powinien być poprzedzony szczegółową kalkulacją jej opłacalności. Podstawą kalkulacji jest prognoza przyrostu sprzedaży, osiąganey na skutek stosowania ustalonej polityki kredytu kupieckiego oraz prognoza wzrostu nieściągalnych należności. Można wówczas obliczyć czy nastąpi przyrost spodziewanego zysku.

W zarządzaniu należnościami stosuje się różne instrumenty mające na celu skrócenie cyklu należności przez przyspieszenie cyklu ich inkasa. Jednym z takich instrumentów jest udzielany odbiorcom rabat. Inną metodą przyspieszenia cyklu spływu należności jest sprzedaż należności firmie specjalizującej się w ich inkasie. Usługa polegająca na nabywaniu wierzytelności dostawcy towarów lub usług przez wyspecjalizowaną firmę nosi nazwę factoringu.

5. Zarządzanie zapasami

Tworzenie zapasów w działalności operacyjnej każdego przedsiębiorstwa jest niezbędne ze względu na ograniczoną możliwość natychmiastowego pozyskania zasobów w momencie wystąpienia zapotrzebowania, sezonowość podaży niektórych zasobów, a także zmienność zapotrzebowania na zasoby.

Utrzymywanie zapasów wiąże się z ponoszeniem niekiedy wysokich kosztów, na które składają się koszty utrzymania zapasów oraz koszty zamawiania i otrzymywania zapasów. Z finansowego punktu widzenia celem zarządzania zapasami jest minimalizacja kosztów ich utrzymania, przy zachowaniu odpowiedniego poziomu ciągłości procesu produkcyjnego i bieżącej zdolności płatniczej. Podstawowym kryterium dla modeli decyzyjnych planowania zapasów jest minimalizacja łącznych kosztów magazynowania, realizacji zakupu oraz niedoboru zapasów w ustalonym horyzoncie czasu. Należy podkreślić, że problematyka modeli planowania zapasów jest bardziej przedmiotem badań operacyjnych niż finansów.

Opisane zagadnienia strategii finansowania majątku obrotowego, źródeł finansowania krótkoterminowego oraz zarządzanie środkami pieniężnymi, należnościami i zapasami stanowią całokształt problematyki zarządzania kapitałem obrotowym w przedsiębiorstwie.

Ponieważ zarządzanie kapitałem obrotowym powinno zmierzać do optymalizacji wielkości i struktury majątku obrotowego z punktu widzenia minimalizacji kosztów jego utrzymania, ale jednocześnie prowadzić do kształtowania struktury źródeł finansowania tego majątku, sprzyjającej minimalizacji kosztów jego finansowania, zagadnienia strategii finansowania majątku obrotowego i źródeł finansowania krótkoterminowego należy uznać za podstawy zarządzania kapitałem obrotowym firmy.

Sposób zarządzania majątkiem obrotowym powinien uwzględniać różne właściwości elementów tego majątku a przede wszystkim ich zróżnicowany stopień płynności. Stąd potrzeba indywidualnego podejścia do zarządzania środkami pieniężnymi, należnościami u odbiorców i zapasami w przedsiębiorstwie.

Bibliografia

1. Z. Dobosiewicz, Wprowadzenie do finansów i bankowości, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.
2. Z. Kołaczyk, Rachunkowość przedsiębiorstw, Wydawnictwo eMPI2, Poznań 2005.
3. W.J. Pazio, Zarządzanie finansami, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2000.
4. M. Sierpińska, D. Wędzki, Zarządzanie płynnością finansową w przedsiębiorstwie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.
5. M. Siudak, Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1999.